

BISERICA ȘI ȘCÓLA.

Tóe bisericescá, școlasticá, literará și economicá.

Eșe odatá în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului :

Pentru Austro-Ungaria pe an 5 fl.—cr.
 „ „ „ jum. an 2 „ 50 „
 Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „
 „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „

Prețul inserțiilor :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondințele să se adreseze la Redacțiunea dela

„BISERICA ȘI ȘCÓLA“

Iar banii de prenumerațiune la

„Tipografia diecesană în Arad.“

Cuventare la Dumineca Rosaliilor.

de Protosințelul Iosif Goldiș.

„Li s'a arătat lor limbă împărțito ca de foc, și s'a arătat pe fiece carele din ei și s'a implut toți de Duchul sânt. (Papt. Ap. II.1—4).

Jidovii țineau serbătórea Rosalelor spre aducerea aminte de ziua a cincidecea după eșirea lui Moise cu Israiltenii din robia Egiptului, în carea și Ddeu pe muntele Sinaiu între fulgere și tresnete a dat lui Moise legea. Noi creștinii serbăm ziua Rosalelor spre a-ne aduce aminte de ziua a cincidecea, în care după eșirea din normențu a lui Christos și a dreptilor ce zăceu în întunecă, Duchul sânt în chipul limbelor de foc, în mijlocul unui vifor, cutramurătoriu a adus pe pământu legea iubirei creștinesci.

Este în adevăr minunată ziua de astăzi: pentru că în ea s'a pus fundamentul santei noastre religiuni; în această și a strălucit sântul Duch în totă puterea Ddeirei sale pe pământu, arătându-i pământului prin venirea sa de o-dată altă glorie; de aci încolo au dispărut îndoelile și a înflorit cuvântul lui Ddeu; mărirea lui Christos s'a devenise întunecată, de-odată fu recăstigată; Christos cel restignit din această și fu recunoscut și onorat ca unu rescumpărătoriu al lumii, pe care Tatăl făcătoriu l'a tramis pe acest pământ spre mântuirea noastră; cu unu cuvânt lumea fu creată de nou.

Dar ca minunata venire a Duchului sânt și prima focului în care s'a pogorit preste Apostoli să ne fie spre folos după detorința ce am păstoriu sufletesc, ve spun I. C. să nu creștin că Duchul Sânt în ziua de astăzi pogorându-se din ceriu s'a mutat dintr'unu loc în altul; nici că ivinduse în forma focului, de în adevăr foc, căci acesta ar fi în contra santei noastre religiuni. Duchul Sânt, precum Tatăl și Fiul, este nemărginit și împreună cu aște două fețe sau persoane unu și același Ddeu;

din locul unde se află nici nu pòte merge într'altu loc, unde nu ar fi, de órece el în totu locul există în întregitatea sa.

Mai departe fiind numai Duchul său spiritul curățit, nu pòte fi foc ori altă ființă materială și cu corp. Și dacă totuși se dice, că s'a pogorit preste apostoli: trebuie se înțelegem, cumcă s'a făcut vedut prin o lucrare nouă, și a preferit a lua forma limbelor de foc, ca se exprime însușirile lucrării, ce voia se producă în Apostoli.

Scim însușirile cele trei de capetenie a focului: 1) că curățesce, 2) că luminează și a 3) că vibrându său mișcându-se năncetă nisuesce în sus la înălțime. Și până ce voiu arăta că aceste le au desvoltat în Apostoli, și voiesce a le desvolta și în noi, vè rog se fiți cu atențiune!

I.

Scim din esperință că focul are putere de a curăți. Aurul în foc se limpedesce, ferul prin foc se curățesce de șgură și se renoesce. Asemenea efectul a produs și în Apostoli: Apostoli nu erau deplin curăți la inimă; inima lor era învescută în rugina necredinței, era plină de îndoială și frică, era nestatornică și slabă; era trebuință se vină foc din ceriu, ca să o lămurască de atâtea nedesevirsi.

Pe marea atlantică insula Madeira era unu cuibul urcios de șerp veninos și de fiere sêlbatică, până ce în secl. alu 15-lea fu descoperită de Ioan Gonsalvo și Tristan Voz. După ce acesți bărbați cunoscură productivitatea pământului, întrebunțară focul spre a curăți insula de spini, burueni, smidă și copaci, de care era preste tot acoperită, dar mai ales spre a o curăți de nenumeratele fiere sêlbatică, la a căroră recniture și urlete continue luau fiori și pre cei mai curăgioși ostași. Ei așteptară o zi, în care vântul bătea foarte tare, atunci aprinseră pădurea, focul se lăți cu rapețiune mare în tóte părțile și așa

curăți insula, în cât ea deveni una din cele mai roditoare, și mai avute insule a le pământului, care cu multele sale produse, dar mai ales cu zahărul poate provede Europa întreagă.

Asemenea lucrăză în sufletele ómenilor și focul cel Ddeescu, ce s'a pogorită astăzi preste Apostoli.

Este cunoscută celui atotștiutor, că inima noastră a devenită întunecată de poftele cele rele, locuința oricóasă păcatelor, ce nu lasă să între într'insa lumina și adevărul creștinismului; el se folosește dară de flacărele sale Ddeesci spre a o curăți și renoi.

Se căutam adevărul vorbelor noastre în viața lui Pavel, apostolul, a cărui inimă n'a fost altă, decât vas necurat plin de ură și întăritare contra Mânt. Christos și a învățecilor lui; dar focul cel Ddeescu l'a făcută fără de veste vas ales.

Ce a fost inima unui Augustin? Pădure întunecată a rătăcirilor, locuința șerpilor și vermilor neadormiți ai desfrânării și ambițiunei; dar focul Ddeesci inbird a curățit inima lui, a prefăcută într'un pământ atăt de roditor al virtutilor, atăt de avută în cele mai adenci învățături, încât viața lui deveni model de viață creștină, iar svaturile în învățatura densusului tesaur neprețuit pentru biserica creștină.

Acest foc făcător de minuni l'a simțit cuviosul David, când doria se vadă înoirea lumii, dicend: „Trimite-vei duchul tău, și se vor zidi și vei înnoi fața pământului.“ (Ps. 103. 31).

II.

A doua însușire a focului este, că luminează. Prin această însușire se arată cealaltă lucrare, ce a dată focul cel Ddeescu la totă lumea prin Apostoli. Ddeescul inv. Christos a propus învățecilor cerescile sale învățături, li-a explicat sublimele misterii și i-a povățuit la perfecționare; dar pe lângă tóte, inima lor din cauza naturalei nesciinte era întunecată și ne petrunșibilă, încât ei nu se putură lumina din destul priu lumina frumóselor lui învățături.

Mai pe urmă a sosită din ceri focul Ddneesc, ce l'a preșis lor Christos învățecilor; și iată că după profetia ce dice: „Acela ve va învăța pre voi tot adevărul“ (Ioan 16. 3.); așa s'a luminat mintea lor, încât prevădură adevărurile cele mai ascunse, cuprinseră secretele cele mai adenci, pricepură pasagele cele mai întunecate ale scripturei.

Din această flacăra cerescă s'a revărsat lumina sciinței asupra fiesce-cărui, ca în lume se pótă respândi lumina adevărului, să pótă respira întunerecul idololatriei să pótă infrunta rătăcirile filosofiei profane, și să arate ómenilor calea ce duce la mântuire.

Bine se deosebimă însă acest foc de focul cel amăgitoriu, ce acopere adevărul și aretându obiectele în altă formă, grăbimă la el ca fluturii și țintarii la lumina aprinsă.

Știți — dice Origen — că și deavolul pretotindenea aprinde foc, care înse dá o lumină falsă, ce ascunde adevărul și lucrurilor deșerte li dá colóre frumoasă. Și fiind că ómeni mai multă îndreptă pașii lor după apărința acestei lumini amăgitoare, pentru aceea umblă neîncetată după bunuri materiale, iar la bunurile sufletesci puțină cugetă sau le desconsideră cu totul.

Diavolul — dice mai departe Origen — imiteză pre un Corsari, cari în apropierea stâncilor și a straturilor de nășip periculoase, mai ales când marea e înfuriată, fac foc, și corăbierii creșdendă a afla un liman sigur, pornescă cătră acel foc amăgitoriu, unde însă se înșelă amar, căci nala li se frânge ori stăgneză și ei cadă prada Corsarilor.

Noi încă neîncetată navigăm pe furiosă mare a vieții din lumea această, unde diavolul împelițat și răpitoriu, pândesce neadormit după sufletele noastre deasupra stâncelor și vetrelor nășipóse a-le patimelor, aprinde un foc seducetoriu, focul egoismului, focul desfrânării, focul rebunării.

Se ceremă dară dela Ddeu lumina adevărului, carea ne duce la limanul mântuirii, precum a cerută prorocul David, când dicea: „Trimite lumina ta și adevărul tău, aceste mă vor véteui, și mă vor duce la muntele cel sânt al tău și la locuințele tale.“ (43. 3.)

III.

A treia însușire a focului este, că neîncetată vibreză sau se mișcă, focul în veci nu se odihnesce. El arde, consumă, rumpe și respice ori ce obiecte stau în calea sborului cătră ceri.

De-lu voră închide în pesceri suterane, știe să-și deschidă calea cătră ceri, încâtă petrele, pământul și ori-ce i opresce calea, un trăsnet înfricoșat le aruncă în aer.

Această lucrare s'a manifestată la Apostoli după ce i-a aprins focul Duhului sânt! Când vedută pre ei lumea din acel moment în gânanare sau odihnă? Ei fără întrerupere au învățat și lucrat în onórea lui Ddeu: — predicau, colea capacita, într'altloc catechizau și împărțiau sântele taine; cercetau pre bolnavi și împărțeau pre cei întristați, botezau pre noștri și întorceau pre cei păcătoși la pocăința. Aștințării, oprell și forțe nu erau în stare a-și ține dela sublimul scop, spre care li erau dreptate aspirațiunile, cugetele și firmulă propusă.

Ei și-au deschis calea prin fapte admirabile: au răsturnat idolii diapreună cu templele și altarele lor, au combătut rătăcirile, și cu desconsiderarea suferințelor: chiar în lanțuri, în temnițe, în mijlocul muncilor și sub lovirile securilor încă trimiteau sufletele în ceriu prin arderea zelului lor.

Din cele auzite ați putut înțelege I. C. că Duhul sântu, duhul înțelegerii este principul de viață al bisericii: unde lipsesce el, acolo e întunecă, e mörte sufletescă. Elu este care în santele taine lucrăză mântuirea, și totu binele omului se nasce și se desvöltă prin dde-escă lui înspirare, precum resarü și se desvöltă plantele la suflarea cea lină a zefirului din Maiü. Precum plöia cea caldă, recreatöre, face ca mugurii și pupii să se defacă, totă glia se fiä acoperită cu iarbă verde și numai stēnca de tot pleșă remâne gölä și mörta: așa lucrăză Duhul St. în sufletele ömenilor capaci spre bine.

Duhul sântu cu focul ddeirei sale se ne curățescă și pre noi de pēcate; lumineze-ne mintea nöstră, ea pricepându-ne și noi ca și Apostolü, destinulü nostru celü sublimü, să putemü ocupa locü cuvenitü în concertulü popörelorü luminate; încaldască-ne inimele, ca cu zelulü și solidaritatea Apostolilorü să ne putemü lupta purarea cu succesü pentru interesele nöstre conducetöre la bine. Amin.

Roma și biserica Romänilorü.

(Continuare.)

Întemeiați pe mărturiile marilor bărbați ai națiunei: Georgiü Șincai, Simeon Bärnuțü, A. T. Laurian și Papiu Ilarian, constataräm, că pozițiunea bisericii române după unire nu numai că nu s'a îmbunătătitü, ci din contră ea deveni încă mai periclitată, iar națiunea română tot mai așuprită, pentrucă de aci nainte ea avu se suferă mult nu numai dela inimiții seculari, ci în parte chiar și dela proprii sei fii, trecuți la uniune, și-o pune S. Bärnuțü, și relatările sale, fără înțială sunt în deplină consonanță cu faptele.

Nemulțumirea poporului cu uniunea să manifestă prin scene chiar sängeröse. Celü d'intăiu Episcopü hirotonitü duple canonisația Papei, Ioanü Șirgiü, alias Pataky, iesitu ca totü iesuții, și puri otrăvitü. Numai Inocentiu Clain putu să pacă spiritele revoltate, publicänd poporului să se țină de credința strămoșescă.

O poemă istorică din secolulü trecutü intitulată: „Plângerea S-tei Mönăstiri a Silvasului“ în cartulü Hațegului, aflată în biblioteca Mönăstirei Saldurușeni, în România, de par. Archimandrit G. Macănu, și publicată în jurnalulü „Biserica orto-

doxă română“ din 1878, precum și în „Biserica și Școla“ din acelu anü, descriind introducerea uniunei în Ardealü și suferințele romänilorü ortodoxi, provenite dela catolici și uniți, servesce ca documentü istoricü förte prețiosü pentru istoria nöstră bisericescă, mai cu samă, că auctorulü, deși necunoscut, dar se vede a fi martorulü ocularü alü evenimentelorü ce descrie, pöte fi chiar unulü dintre călugării Mönăstirei Silvasului. Elu espune nu numai starea nenorocită a bisericei și mönăstirilorü ortodoxe din Ardélü după unire, ci cu aceeași durere și intristare descrie și suferințele martirice ale nemuritoriului Episcopü Inocentiu Clain, care prevēdind cu mintea sa ageră funestele consecințe a le uniunei pentru națiune, stăruia ca se scape biserica din cursa ei.

Autorulü, după ce spune că la anulü 1744 s'a ivitü ca predicatorü contra uniunei unü călugărü Visarion cu numele, carele convorbind cu episcopulü Inocentiu, l'a sfätuitü ca de

... împreunarea lätinescă

Cu totulü să se părăsească,

asa descrie silințele episcopului Inocentiu și suferințele lui, pentru desunirea Romänilorü:

Atunci Clain, păstorü și Archiereu,
Temēdu-se de Dumneđeu,
Ca nu cum-va turma lui Christos să pērä,
Si din mänele lui să cēră,
Aü voitü soborü mare a-se face,
Töte îndreptându-le și pre norodü să-lü împace,
Porancă protopopilorü aü datü,
Seriindü să vie totü popa și unü omü din satü,
Ca duple porunca archierescă,
La soborü să se gätescă.
Di rânduită aü însēmnatü,
Si totü la scaunü s'aü aflatü.
Vlädica pre protopopi i-aü luatü,
Cu ei în polată aü intratü.
Aü äisü, iată unația fu până acum tainuită,
Iar acum cu totulü descoperită;
Până acum aü fostü legată,
Ca într'unü sacü ascunsă și bāgată.
S'aü deslegatü și aü eșitü afară,
Si se vede de totü în țēră.
Si de veți voi cu totü să stämü,
Si de ea să ne spälämü,
Dēcä vomü sta totă țēră putemü,
Cu totulü să o läpädämü.
Iar unü protopopü din soborü s'aü sculatü,
Si pre Archiereu cu obrăznicie l'aü mustratü.
Si i-aü äisü Märia ta totü Ardélulü stăpänescü,
Si ca unü copilü vorbescü.
Aü pentru unü călugerü mincinosü, *)
Să-mi lasü eü cinstea cea de folosü.
Vlädica atunci s'aü scärbitü,
Si din Soborü aü eșitü,
Si din palatü afară,
La norodulü celü de prin țēră.
Audiți, filorü, eü când am venitü
Păstorü la voi, în unire v'am gäsitü.
Eü trebuie să me ducü la împărăție,

*) Alusiune la Visarion.

Puind silință să ve scoți din unie.

Deci soborul s'au răsipit,
Și Vlădica de călătorie s'au gătit.

Acum nu mai este mângăere,
Ci plângere și durere.

Când Visarion în Ardélău au propovedit.

Atuncea și Petru Aron de la Roma, au fost venit,
Din școli forte învățat,

Iar de pravoslavie rătăcit și depărtat,

Și când soborul de Clain au fost adunat,

Atunci și Petru Aron în sobor s'au aflat

O! de nu s'ar mai fi născut,

Că multe răutăți acestu omău au făcut,

Că câte Vlădica în sobor au vorbit,

Elu toate le-au fost audiat.

Și asupra celui ce l-au făcut lui bine,

Și l-au hrănit pe elu cu pâne,

Călcârlu și-au rădicat,

Și din scaun l-au surpat.

Vlădica Enochentie la Beciu au plecat,

Și în locul său namesnicu pe Nicolae au lăsat,

Și ori-ce pricină în clirosu să se întâmpeze,

Toate de elu să se îndrepteze.

Aron acum bună vreme au găsit,

Pre Enochentie la crăiasa l-au pârât.

Dicând, că umblă cu fățarie,

Și nu-i dreptu la împărăție.

Iară cătră Vlădica s'au arătat,

Prietenu bunu, dându-i și stat,

Înse prin scrisori l-au viclenit.

Și până la Roma l-au isgonit.

Acolo în robie s'au închis.

Și în totă viața sa au plâns.

Dupăce, în cele premerse, autorul arată prigonirile și suferințele la cari au fost espusu Episcopul Inocentiu, prin intrigile lui Pavel Aron, trece la espunerea persecuțiilor pornite din partea acestuia, ca episcopu unitu, asupra Românilor ortodoxi:

Aron, vrând ticăloșă unăție s'o întărescă

S'a sculat cu putere tirănescă;

Și în cincispredece ani de zile,

A făcut la creștini multe necasuri și sile.

Face apoi paralelă între principele calvinu Mihaiu Apafi, care a martirisat pe Metropolitul Sava Brancovanu, și Episcopul Pavel Aron, dicând:

Acestu Apafi, Aron intru toate a urmat,

Încă și mai tirană s'a arătat.

Apafi pe Metropolitul Sava l'a omorât,

Iar Aron mulți preoți și mireni a prăpădit;

Mihaiu Apafi bisericii n'a stricat,

Iară Aron cincideci și patru a surpat;

Lucru ca acesta n'au făcut,

Mai nici tiranii cei de demult;

Aceia pre muceniei îi muncă,

Iară bisericile se didea;

Acesta bisericile a risipit

Și pre creștini l-a dosădit.

Acăsta era trista situațiune, în care se afla românii din Ardeal după unire! Împilați până la pământ de străini, trebuia acum ca cupa amarăciunii lor să-o mai mărescă încă căpeteniile bisericii unite, cari dederă mâna cu împilatorii națiunii. În Banat, românii au fost cruțați de asemenea sfășieri și persecuțiuni, pentru că din fericire până în anul 1834 ei nici de nume n'au cunoscut uniunea cu biserica Romei. Dar, cu încetarea metropoliei române din cauza uniunii, necăpătând episcopi naționali, cădură sub jurisdicțiunea ierarhiei serbesci și atunci primară această jurisdicțiune tacitū siliți de împrejurări amenințătoare religiunii lor, căci o biserică asuprită, dice *Papiu Ilarian*, ca și un popor, cere scăparea acolo, unde o află, și la străin: bănățenii se supuseră atunci Serbilor de bună voie pentru păstrarea credinței. ¹⁾

Dar cu atât mai grele lupte trebuia se susțină pentru credința ortodoxă românii din Ungaria, Maramurașeni, Satmarenii și Bihoreni. În anul 1689 Primatele Ungariei Kolonics aduse întâia-ora între Români din Ungaria un misionar, ca să-i unescă cu biserica Romei.

Acestu misionar, călugăr apostat, Iosif Cemelis, fu aședat întâiu ca episcopu unitu la Muncaciū, și în cele din urmă la Dobrițin, ca să facă propagandă între românii din Biharea, dar neputând produce nici un rezultat se retrasă în mănăstirea de lângă Bicsadū, în districtul Oașului, unde încercând a face de nouă propagandă pentru unirea cu Roma, a fost tăiat bucăți, de un român din Bicsadū Ioan Șulcu cu patru soți ai lui din satul Șicalău, așa de mare era amorea Românilor pentru credința strămoșescă și ura lor contra unirii. Mai târziu însă Românii din Satmaru ne având episcopii sei, nici păstori sufletesci, și, căți erau erau supusi clerului catolic, care îi momia totu felul de apromisiuni, în cele din urmă fără a avea cea mai puțină conștință de schimbarea religiunii lor, urmată prin apostasiunea preoților sei, se aflară deodată în unire cu Roma, creșind că ei și astăzi sunt în religiunea străbunilor sei.

Mult au fost năpăstuiți și asupriți cu unirea încă și Românii din Biharea, mai cu sa din partea episcopilor latini din Oradea-mare cari cercau a supune pe Români șieși, și pedeca în totu modul pe Episcopii din Arad sub a căror jurisdicțiune se supuseră după moartea ultimului lor Episcopu din Oradea-mare Efremu, ca acestia să nu potă cerceta pe credincioșii lor din ținutul Biharei. Episcopul catolic din Orade, Nicolau Csaky mijloci în anul 17

1) Papiu Ilarian: Istoria Rom. din Dacia, pag. 106.

pentru lățirea unirei între românii din Biha-
șă capete unu vicariu, ca episcopu unitu în
Oradea-mare, pe care însuși îl plătia cu 6000 fl.
an. Uneltirile și machinațiunile de care se
servia catolicii pentru unirea românilor, au
fost înlocuite în anul 1739 ținerea unei mari adu-
nări de popor în satul Lugașu, întărind cu
un amănunt cugetul lor de a rămâne neclatiți
de legea strămoșească. *)

Și în adevăr, o comisiune esmisă în anul
1833 din partea guvernului la cererea episcopu-
sinesie din Arad, mergând din sat în sat
să constate numărul populațiunii unite, n'a
putut decât trei sate unite în tota Biharea, și
cele: Pociu, Sântandras și Leita mare, sin-
de care constituiau eparchia episcopului unitu
Oradea-mare!

Iată funestele consecințe ale uniunii pentru
românii din coci de Carpați! Unirea adusă:
*„Unirea și slăbirea forței de rezistență a națiunii
prin pierderea centrului de unitate bisericească și
prin pierderea Metropoliei, pentru care se
plătește un amar nemuritoriu episcopu Inocentiu în
scăderea adresată din exilul la 1747 către pro-
populul Sacadat în Blasiu: „Scavnulă acesta
fost Archiepiscopescă, și se face episcopescă! Ce
adăugere are dar biserica mea?”*

În adevăr, folosindu-ne cu expresiunea ma-
gărească Prelat, biserica română unită, ca orga-
nism cu constituțiune proprie bisericească, nu
are nici o adăugere, nici un profit din uni-
unii. Episcopii uniți, câți s'au succedat dela
Oradea încocel, numai doi au luptat pentru drep-
tatea bisericești unite, ca biserica de rit și dis-
tincțiune orientală, Episcopii Inocentiu Clain și
Gheorgiu Maior, pe când toți ceilalți au con-
sentit la ascultarea și supunerea servilă ierarhiei
papale. Episcopul Bobu
păstrea toate aședemintele cele vechi ale bise-
ricii orientale, resturnă din temelii constituțiunea
în locul sistemului sinodale introdusă sistema
despotică-ierarhică a catolicilor: în locul
capitularilor întemeia Capitolul ca la catolici,
pe care să-l cheama sinode, în trebile bisericești
să se vorbească cu Capitulariști; afară de acestea în-
târind să recunoască supremația Primatului dela
Roma (2).

Astfel, vorbindu în respectu eclesias-
tic biserica română unită mergea pasu de
pas spre decadință și organismul ei încă nici
nu funcționează normal; o stare acésta a
bisericești gr. cat. române, care ni-o ilustrază mai
Memorandul clerului și poporului din
Oradea Gherlei, adresat, în anul trecut, către
S. Episcopul I. Szabó. (Va urma.)

*) Saguna Istoria his. I. II. pag. 224

2) Papiu Ilarian: Istoric Rom. din Dacia, pag. 95.

Sinodul eparchialu din Arad.

(Continuare.)

Sedința VIII, s'a ținut la 29. Aprile (11.
Maiu), 1883, la 5 ore după amez. Președinte: Prea
Sânția Sa Dlu Episcopu. Ioan Mețianu. Notariu:
Augustinu Hamsea.

La ordinea zilei se continuă reportul comi-
siunii episcopescă, carea prin referintele seu Ioan
Beleşu cu privire la fondul instructu episcopescu ara-
danu aréta, că censurându de nou socota a constatatu
că acestu fondu a fost cu finea anului 1882, în sumă
de 7020 fl. 39½ cr. cea ce la propunerea comisiunii,
se ia la cunosință.

Punctul 9 din reportul Senatului episcopescu
aradanu, referitoriu la starea fondului sinodalu con-
gresualu, din carele se vede, că acestu fondu a fost
cu finea anului 1882 în sumă de 3636 fl. 32 cr. v. a.
se ia spre sciință, avisându-se totu de o dată Con-
sistoriulu a ingrigi, ca pretensiunile, ce le are acestu
fundu și anume la fondul generalu diecesanu în sumă
de 1451 fl. 50 cr. ér la fondul instructiunii publice
în suma de 104 fl. să se restituie în decursul anu-
lui 1883.

Punctul 15 din reportul Consistoriulu, referi-
toriu la starea fundațiunii contelui Andreiu Foray
din Soborsinu, din carele se vede, că acea fundațiune
a fost cu finea anului 1882 în sumă de 651 fl. 23
cr. la propunerea comisiunii, se ia spre sciință.

Presentându-se proiectele de bugetu ale ambe-
loru Consistorie la propunerea comisiunii, Sinodul
votéză și stabilește bugetele ambelor Consistorie
pentru acoperirea lipselor de administrațiune, a cul-
tului și instructiunii publice pre anul 1883 în sumă
de 33.025 fl. pentru Consistoriulu din Arad, și 8905 fl.
pentru Consistoriulu din Oradea-mare.

Cu privire la deficitul, ce se aréta în bugetul
Consistoriulu aradanu în sumă de 1740 fl. Sinodul
enunciaz: Se aviséză Consistoriulu a stăru să se în-
caseze mai multu din contribuiri restante, și din
acelea a acoperi deficitul aretat, eventualu din
economii, ce se vor puté face la diferitele pozițiuni
preliminate.

Cu privire la decisul sinodalu din anul tre-
cutu Nr. 216 punctu i) Sinodul enunciaz: Bugetele
de faciă vor servi de cinosura ambelor Consistorie
și pentru anul 1884.

În cea ce privesce sumele votate pentru ajuto-
rarea școleror serace de comisiunea scolastică și
primate de sinodu sub Nr. 82 și adecă pentru teri-
toriu Consistoriulu aradanu până la 2000 fl. ér pen-
tru celu oradanu până la 1000 fl. în vederea că Con-
sistoriulu oradanu nu dispune de nici unu fondu pen-
tru acoperirea aceste pozițiuni — la propunerea co-
misiunii Sinodul aviséză Consistoriulu din Arad,
ca din sumă de 2000 fl. preliminară în bugetul Se-
natului scolariu sub poziția 16 se asemneze și sol-
vescă Consistoriulu din Oradea-mare pentru ajuto-
rarea școleror serace din acelu districtu până la sumă
de 600 fl. v. a.

În fine reportându comisiunea episcopescă, că
a revedutu socotile prezentate de consistoriulu ara-
danu, și a aflatu, că acele sunt în ordine la propu-
nerea comisiunii Sinodul aprobéză socotile pre anul
1882 și episcopiei Consistoriale i-se dá absolutoriu.

Urméză reportul comisiunii bisericești, care
prin referintele seu Vasiliu Mangra, referéză asupra

reportului Senatului strensă bisericescū alū Consistoriului din Aradū, că :

a) Senatul strensă bisericescū se compune din unū asesorū ordinariū, aplicatū ca referinte, 12 asesorī onorari și 2 fisci consistoriali și defensorī matrimoniali ;

b) la jurisdicțiunea Consistoriului aradanū aparține manastirea Hodoșu-Bodrogū cu 1 archimandritū, 4 protosinceli, 3 ieromonachi, 1 ierodiaconū și unū novițiu.

c) la jurisdicțiunea Consistoriului aradanū aparține 1 manastire, 11 tracte protopresbiterale, 309 comune matre, 83 comune filia, 330 biserici, 394 parochii și 61.139 numere din case, mai departe că în decursul anului 1882 s'au botezatū 14.973 nou născuți ; saū cununatū 3531 parechi, și aū reposatū 16942 de indiviđi, și că în urmare în anul 1882 s'au botezatū și respective născutū cu 549 mai puțin, saū cununatū cu 103 parechi mai puțin, și aū muritū cu 3457 indiviđi mai mulți ca în a. 1881, și astfelū detragendū numărul celor botezați, din numărul celor reposați, în decursul anului 1882 se constată în numărul populațiunei unū deficitū în sumă de 1969 de suflete — care sumă de detragendū-se din numărul totalū alū sufletelor, aparținătoare la jurisdicțiunea acestui Consistoriū, carele la finea anului 1882 a fostū de 325.663 se constată, că numărul sufletelor aparținătorie la jurisdicțiunea acestui Consistoriū a fostū cu finea anului 1882 în sumă de 323.964 și în urmare populațiunea a scădutū în anul 1882 față de anul 1881 cu 1969 de indiviđi, Sinodulū la propunerea deputatului Ioanū Popoviciū Desseanū enunță : Datele prezentate de Consistoriū se ia la cunoscință, ér în cea ce privesce scăderea proporțiunei constatată în decursul anului 1882 se aviséză Consistoriulū, ca pre lângă mesurile luate până acum în acésta privință, se dispună, ca și pre viitoriu, când se ivescū în comune morburī contagiōse, preoțiimea se încunoscințeze îndată despre acésta pre protopresbiteri concerninți și prin acestia Consistoriulū, și în casū de necesitate să se cêră și întervenirea autorităților politice spre a-se potē preveni lățirea mai de parte a astorfeliū de morburī.

Punctulū 4 din reportulū consistorialū, în carele se arétă, ca preoți actuali aū fostū cu finea anului 1882 : 9 protopresbiteri, 2 administratori protopresbiterali, 209 parochi, 140 administratori parochiali, 26 capelanī și unū diaconū, preoți emeriti 3 și destituiți 3 și în urmare, că în decursulū anului 1882 numărul parochilor a crescutū față de anul 1881 cu 1, alū administratorilor parochiali a scădutū cu 8 alū capelanilor a crescută cu 3 și alū preoților emeriti a scădutū cu unul, la propunerea comisiunei se ia la cunoscință.

Punctulū 5 din reportulū Consistoriului, în carele se arétă că în decursulū anului 1882 a reposatū 1 protopresbiterū și 16 preoți la propunerea comisiunei se ia la cunoscință.

Punctulū 6 din reportulū Consistoriului, în carele se arétă că la finea anului 1882 aū fost 35 de parochii vacante, a cărorū deplinire s'a dispusū, dar în unele nu s'a potutū efeptui din motivulū că poporeni nu potū presta minimulū dotațiunei preoțesci prescise de regulamentulū congresualū, la propunerea deputatului Nicolaū Oncu, înbinatā cu amendamentulū propusū de Ioanū Popoviciū Desseanū. Se ia la cunoscință și în vedere ca modulū deplinirei parochilor vacante este regulatū prin regulamentulū congresualū, se

aviséză Consistoriulū a continua dispusețiunile necesarie pentru deplinirea parochilor vacante conform aceluī regulamentū, ér acele comune, în cari preoți nu potū presta minimulū dotațiunei preoțesci să se constringă, că seū se facă dotațiunea prescise seū să se adfilieze.

Punctele 7 și 8 din reportulū Consistoriului în carele se arétă că la institutulū teologicū aplicati unū profesorū directorū, 2 profesori suțuți, 2 profesori interimali, și unū cantorū provizor ér în institutū sunt 68 de elevi. Se ia spre cunoscință.

Punctulū 9 din reportū, în carele se arétă că în decursulū anului 1882 aū depusū esamenulū de calificatiune 13 clerici absoluți și s'au hirotonitū preoți pentru teritoriulū acestui Consistoriū clerici absoluți, se ia la cunoscință.

Reportulū senatului bisericescū, referitor la activitatea dezvoltată în decursulū anului 1882 care se arétă, că în decursulū aceluī anū Senatū a ținutū 16 ședințe în care saū resoltū serie de obiecte, că aū încursū 1339 de numere esibite, cari saū resoltū tōte afarā de 24 de numere cari saū pertractatū și resoltū în primele ședințe ținute în decursulū anului curentū, mai de parte cause matrimonali aū încursū 34 cari tōte saū resoltū, că la acéstu Senatū ca la forū de I. instanță încursū 45 cause disciplinare, dintre cari 24 resoltū în meritū, 9 s'au transpusū fiscului Consistorialu pentru intentarea acțiunei disciplinare în 12 s'a ordinatū întregirea cercetării, — ér în forū de a doua instanță aū încursū dela scaunul protopresbiterale 7 cause disciplinare, cari tōte saū resoltū ; — la propunerea comisiunei, se ia la cunoscință.

Reportulū senatului strinsū bisericescū Consistoriului din Oradea-mare, în carele se arétă că aceluī senatū a ținutū în decursulū anului 1882 9 ședințe, în cari aū pertractatū și resoltū de obiecte, că forū disciplinarū a pertractatū 11 cauze disciplinare, dintre cari 4 s'au terminatū prin hotărântă finală, ér în 7 s'au adusū decisū interlocațiune și suntū încă în curgere — ca forū matrimonialū a pertractatū și resoltū 5 cause matrimoniale — de parte că aceluī Senatū se compune din 9 asesorī onorari, că la jurisdicțiunea aceluī Consistoriului ținū 7 protopresbiterate, cu 232 parochii matrinale și 78 filiale cu 291 biserici, dintre parochii 243 deplinite, ér 39 sunt vacante — mai de parte că preoți actuali suntū 4 protopresbiteri, 3 administratori protopresbiterali, 189 parochi, 29 administratori parochiali, 9 capelanī și unū preotū disponibilū de calificatiune aū depusū 7 clerici absoluți în decursulū anului 1882 întru preoți s'au hirotonitū 8 ; numărul sufletelor cu finea anului 1882 aū fost 154.907 în urmare populațiunea a crescutū în decursulū anului 1882 față de anul 1881 cu 659 de indiviđi ; ér numărul născuților în anul 1882 aū fost de 8556, alū morților de 7727 ér alū parechi și cununate de 1332 ; mai de parte că în decursulū anului 1882 s'au edificatū 8 biserici, și s'au renouatū și că una din aceste biserici a fostū sântită prin Sântia Sa, parintele Episcopū diecesanū, cu reșterea vicariului episcopescū și a mai multor vicari ; în fine se arétă, că averea bisericească, jgurate constă din 112.758 fl. 52 cr. capitalist jgurate 1546° □ pământū estravilanū și 147 parochiale cu intravilane și alte superedificate cum și acea imprejurare că visitându vicariul

le necesă mai multe oficie parohiale, și aflându unele
concluse în condurea acelora s'a emisă circulariul
ri parohială dto 28. Decemvre 1882 Nr. 1219 B. —
recomandarea comisiunei inbinată cu ameuământul
rescitatului Mircea V. Stanescu: Se ia cu plăcere la
cunoștință.

torii Petițiunea preotului Nicolaă Petrescu din Re-
șea contra colegului seă Georgiă Chirița, se trans-
pune Consistoriului din Aradă, pentru rezolvire com-
petentă.

scă Rogarea poporeanului Ioană Jicuțu din Reme-
de a-se lua la respundere preotulă Georgiă Chi-
rița, pentru administrarea fondului școlariu din Re-
șea, se transpune Consistoriului pentru rezolvire
competentă.

Rogarea mai multoră poporenă din Remetea, ca
să se concedă a trece din parochia preotului Nico-
lă Petrescu, în parochia preotului Georgiă Chirița,
se transpune Consistoriului spre rezolvire competentă.

Reportulă Consistoriului aradană referitoriu la
organizarea Sinodului, emanată sub Nr. 89 din anulă
1882, în carele se arătă, ca consistoriulă a resol-
vit în merită caus'a disciplinaria intentantă în urma
parohială sinodală Nr. 70 din 1881 la propunera
comisiunei se ia la cunoștință.

Reportulă Consistoriului, în carele se arătă, că
să se înștiințată insarcinării emanete de la Sinodulă sub
Nr. 77 din anulă trecută, și anume, ca' ordinându
organizarea din imprejurarea, că în două comune din
parohia electorală ală Birchișului s'a votatū pre doi
indivizi, cari nu ar aparțină bisericeii năstre — s'a
stabilită, că acei indivizi în adevărū aparținū la
parohia năstră, la propunera comisiunei se ia la
cunoștință.

Reportulă Consistoriului, referitoriu la decisulă
Nr. 90 din anulă trecută, cu privire la stăr-
pirea concubinatelorū în carele se arătă, că Consis-
toriulă, încercându în mai multe părți din eparchia
năstră, cele dispuse, prin decisulă consistorială
să se înștiințatū, a întimpinatū cele mai mari greutăți, și
să se arată că în o comună silindu-se unū dintre popo-
lari, cari trăescū în concubinată, cu ajutoriulă auto-
rității politice a părăsi acestū modū de vieță ilegală —
și activii poporenă au produsū în acea comună tur-
bulenții religionarie, mai de parte că s'a făcutū Com-
muniulă aretarea, că unii preoți de ai năstri ar
deceia inșiși dispozițiunile luate de autoritatea
parohială, recercată a veni intrajutoriū întru stăr-
pirea concubinatelorū, precum și aceea că altū preotū pen-
tră interesese condamnabile ar permite la indivizi, cari
să se înștiințatū de a păși la taina cununiei a vieții în
concubinată; și în fine aretându consistoriulă, că de
astfelū de casuri, procede cu totă rigōrea, totăși
să se arată de casuri potū se fie mai multe, și ele potū
să se omite causa în ochii autorităților, la cari re-
comandū după ajutoriū, și că sub astfelū de impre-
jurări reulă din cesțiune reclamă timpū mai îndelun-
gat și anume recere, ca se căutămū vindecarea reu-
rărilor mijloce, de cari dispunemū noi însine, cu
mai vârtosū, că după datele substernute în acestă
raportă, isvorulă reului provine durere parte din esen-
ța reulă ală multoră preoți, parte din motivulă, că
multoră preoți nu desvōltă destulă energiă întru stăr-
pirea concubinatelorū, parte din motivulă, ca pășirea la taina cunu-
nă este îngreunată prin multe pedeci și taose, din
causă Consistoriulă se vede necesitatū a propune
reulă, că se-i încredințe acestă causă — spre a
să se înștiințatū dispozițiunile necesariū pentru stăr-

pirea concubinatelorū, și numai în casurile, în cari
se va areta, că este oportunū, se recurgă și laaju-
toriuulă organelorū administrațiunei politice, — la pro-
punerea comisiunei se ia la cunoștință.

Aretatea Consistoriului că în decursulă anulă
1882 pacea religiunariă a fost conturbată în 4 comune
și că Consistoriulă a luatū deja dispozițiunile neces-
sarie pentru incetarea mișcărilor religiunarie, la pro-
punerea comisiunei se ia la cunoștință.

Rogarea mai multoră poporenă din orașulă
Vinga de a-se dispune deplinirea parohiei vacante
de acolo, se transpune Consistoriului pentru rezolvire
competentă.

Rogarea lui Petru Moșescu și consocii din Se-
cusigiū pentru instituirea unū postū de capelanū pre
lângă preotulă Meleție Miculescu de acolo: Se trans-
pune Consistoriului pentru rezolvire competentă.

(Va urma)

D i v e r s e.

* Pr. S. Sa Dlu Episcopū Ioan Mețianū a
plecatū erī în visitațiune canonică în ținuturile Ieno-
polei (Boroșineului) și Butenilorū, din comitatulă
Aradū, precum și în părțile Beliuului, din comitatulă
Bihăreii.

Înangurarea statuei lui Stefanū celū Mare.
Astăzi în 5. Iuniu se va serba în Iași înangurarea
statuei lui Stefanū celū Mare, la care actū va asista
Regele Carolū I. și regina: Sântului Sinodū alū
bisericeii autocefale române va fi reprezentatū în cor-
pore. Pentru Regele și Regina s'a ridicatū unū pavil-
ionū mare de catifea de purpură cu aurū căptușitū
cu metasă albastră. Pe drumurile asfaltate ale pieții
sunt ridicate tribune pentru înaltulă clerū, corpurile
legiuitōre, academia română etc.

* Instrucțiunea în Serbia. Învețatorul din Bu-
curesei ne spunē că în Serbia sunt actualmente două
școli normale de institutori: una la Belgradū, cu 143
elevi; alta la Niș cu 168 elevi. O mie de elevi la
două milioane de locuitori se împărtășescū de înveță-
mântulă secundarū. Mai sunt și 25 progimnasii cu câte
4 clase numai și c'o populațiune de 4727 elevi. Înveță-
mântulă superiorū este reprezentatū numai printr'o
școlă: Școlă înaltă din Belgrad, care n'are preten-
țiunea de universitate, nici decerne vre-o diplomă de
doctorū; ei se mărginesce numai în a prepara tinerii
pentru carierele liberale. Acestă școlă numēra în anulū
trecutū 172 elevi, din cari 86 pentru dreptū, 21 pen-
tru istorie, 41 pentru științe pure și aplicate. Afară
de acestă școlă unū numărū de tineri sunt trimiși
în universitățile străine, cu cheltuēla statului seū
a familiilor lorū.

* Logodnă. Teodor Papp notariū cercnalū din
Cheșa în ziua de înălțarea Dlu și-a logoditū de soție
pe Dșiōra Iosefina Leucuța din Coroiū.

* Ocrotirea studenților în Blasiū. Din Blasiū
ni se scrie cu data de 6 l. c. între altele: „Vē este
cunoscutū negresitū, că la noi în Blasiū se face tot
posibilulă pentru ajutorarea studenților lipsiți și
diliginți. La toți, începând dela Preasânția Sa Metro-
politulă, la canonicii, la profesori, ba și la unii civili
se află studenți lipsiți însă buni în cuartirū, cape-
tând tōte cele trebuincioșe, hrană, vestiminte s. a.
gratis. Cu tōte astea însă se simte în generalū forțe
tare lipsa de cuartire, căci studenții, harū Domnului
se înmulțescū, însă locuitori, cari primescū în cuar-
tirū studenți, scadū, și așa de multa-ori veți câte

12-15 înși într'ună cuartiră, de unde apoi firesce urmăză, că mulți se și bolnavesc. Vedând lipsa cea mare de cuartire Escelenția Sa P. S. Metropolită Dr. Ioan Vancea a binevoit a dona suma de 30,000 fl. v. a. cu scop să se construiască ună edificiu lângă seminariul teologilor, unde să se primescă școlarii în cuartiră dându-li-se și menagiul (viptul), parte ca stipendiați, parte pentru plată. Acastă clădire se asigură, că va fi gata în anul 1884.

— Prin acastă faptă maritimă Escelenția Sa a satisfăcut unei trebuințe mari de multă simțite și și-a câștigat un titlu nou și nesteru la recunoștința tinerimei școlare, care i era de multă asigurată în urma parintesei îngrijiri ce a documentat-o pentru dânsa prin asemeni fapte generose menite a îmbunătăți sârtea școlărilor dela institutele din Blasiu. Gazeta T.

* Reuniunea preoților și învățătorilor rom. gr. or. din cerculă inspect. de școle ală Birchișului va aranja în 4/19 Iuniu 1883 petrecere (maială) în pădurea din comuna Țela. Escursiunea va fi în pădure la 11 ore nainte de amăzi și începerea dansului. — Cu acastă ocaziune va concerta și corulă plugărilor din Chiseteu sub conducerea Dnui L. Șepetanu începând la 3 ore după amăzi cu următoarea Programă: 1) „Cântulă ginteii latine” cor. barb. 2) „În Maiu” cor. barb. și cor. nest. 3) „Penesi Curcanulu” poes. de V. Ales. decl. de cor. C. Draghiciu. 4) „Stéua României” cor. barb. 5) La iubileulă de 25 ani” cor. barb. 6) „Cântecă festivă poes. de Păcătanu decl. de corist. de G. Gerda. 7) „La armă” cor. barb. 8) „Hora Sinaiu” cor. micstă. 9) „Moș Martinu” poes. de Grozescu, decl. de corist. D. Șumanu. 10) „Junimea parisană” cor. barb. apoi se continuă dansul, la 7 ore urmăză „Nunta țerănescă. Tablou națională de V. Alesandri. Alex. fiu de boeră corist. I. Micu. Frunza Vânătoriu corist. D. Toma. Kir. Găitanu loghiotatos corist. D. Gerda. Ilența fata lui, de M. Budintanu. Moș Trochină frunțaș corist. V. Gerda. Troțșanu mire corist. I. Șumanu. Vornicelă corist. D. Radulescu. Privighitoriu corist. C. Draghiciu. Țerană, țerance coriști și coriște. Prețulu de intrare pentru persónă 1 fl 50 cr. pentru familiă 2 fl 50 cr. Pentru beuturi și mănăcări cu prețuri moderate s'a făcută dispozițiune: Comitetulă aranjatoriu. Timpă ne favorabilă nu împedecă ținerea maialului și a concertului.

* **Bibliografie.** *Catechismă pentru învățământul religioz* dreptcredinciose resăritene în școlele primare de Moise Toma, administ. protopresb. și asesoră consist. prelucrată de Simeon Popescu. Edițiunea II, emendată și amplificată. Sibiu. 1883. Editura ereșiloră lui Moise Toma. Tipariulă tipografie archidiececane. Prețulu 30 cr. v. a. Se pôte procura din librăria tipografie archidiececane în Sibiu.

Elemente de Istoria Naturală pentru școlele populare de Dr. Danil Barcianu. În trei cursuri. Cursulă II. Cu numeroșe iluștrațiuni intercalate în tectă. Sibiu, 1883 Tipariulă Tipografie archidiececane. Prețulu 60 cr. v. a.

Carte de citire sau *Lecturariu românescă* pentru ală II. și ală III ană ală școlăloră populare de Nicolaș Ieremievi. (Retipărire nechimbată a edițiunei din anulă 1882). Prețulu unui exemplariă legatū în pânză 35 cr. v. a. Viena. La editura c. r. de cărți școlastice. 1883.

Concurs.

Concursă se deschide pentru ună stipendiu de fl. v. a. din fondațiunea Gavriilă Faură de Teiuș.

Recurenții au se asternă recursele loră până 10. Augustă st. vechiă a. c. la Consistoriulă din Oradea mare instruite cu adeverințe că sunt români gr. seraci, și cu testimoniū de pre anulă școl. curence cumcă sunt diliginți întru învățăturile ramului așă așă alesū. Se vor preferi descendenții de linia bătrănescă din numita familiă Faură, apoi descendenții linia femeescă.

Aradū, în 20. Laiū 1883.

Ioanū Mețianū, m. p.
Episcopulă Aradului.

Concursă pentru parochia vacantă din com. Conopă, protopresbiteratulă Totvaradie cu termen de alegere pe 10/22. Iuliū 1883. care parochie e clasificată de a 3-a clasă.

Emolomintele sunt: 1/2 sesiune pământū arad. care aduce venitū curatū de 87 fl. Birū dela 100 numere de case una măsură cucuruđū sfărmată e putatū în suma 222 fl. Stolele îndatinat comp. în 108 fl. Suma 417 fl.

Doritorii de a dobândi acastă parochia sunt țipiți a-se presenta până la ziua de alegere în școlărică din Conopă pentru de a-și arăta desteritateă cântare și predică.

Recursele ajustate conform statutului org. sunt a-se trimitte Reverendissimulă Domnū V. Beleşū protopresbiteră în Totvaradia per Sibiu.

Conopă, 29. Maiū st. v. 1883.

Comitetulă parochiă

În conțelegere cu mine: Vasile Beleşū, m. p. protopresb.

În urmarea ordinațiunei Venerab. Cons. ep. ală Aradanū dto 20 Decemvre 1882 Nr 3467. de dto 10. Martiu 1883. Nro 693. pentru îndepărtare în modū definitivă a parochiei gr. or. de clasă I. opidulă Ciaba, (în comitatulă Bichisului, protopresbiteratulă Chisineului) prin acastă se escrie com. cu terminū de alegere pe 19. Iuniū vechiū a. c.

Emolomintele sunt: 1) Casă parochială cu chilii și grădină. 2) 27 jugere de pământū eslavă, a 12. fl. face 324. fl. 3) Dela orasiū 30. Birulă lecticală se urcă la 90. fl. 5) Venitele 90. fl. care tôte la olalta facū 534. fl.

Recurenții sunt avisați: ca recursele loră, tate în sensulă Regulamentulă pentru parochiă sate comitetulă parochială, până în prețiu a se le substernă Reverendissimulă Domnū protopresbiteră tractuală Petru Chirilescu în Chisina (Kétegyház) iar în vr'o duminică seū serbată prezinte în sânta biserică din locū spre a-și dovede desteritateă în cântū și cele pastorale. — Recurenții cu calificățiune superioară vor fi preferiți.

Datū din ședința comitetulă parochială din opidulă Ciaba, ținută la 8. Maiū 1883.

Comitetulă parochiă

În conțelegere cu mine: Petru Chirilescu, m. p. protopresb.